

Besøksadresse

Nydalen allé 33, 0484 Oslo

Postadresse

PB 4904 Nydalen, 0423 Oslo

Foretaksregister

NO 962 986 633 MVA

T +47 23 90 30 00

F +47 23 90 30 01

W statnett.no

E firmapost@statnett.no

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Saksbeh./tlf.nr.: Hanne C. Børresen/ 975 11 253
Vår ref.: 21\00546-2
Vår dato: 07.06.2021

Referat fra kraftsystemmøte avholdt i forbindelse med Nettutviklingsplanen 2021

I henhold til forskrift om energiutredninger § 18 skal Statnett oversende Norges vassdrags- og energidirektorat et referat fra avholdte områdevisse kraftsystemmøter i forbindelse med Nettutviklingsplanen senest en måned etter avholdt møte. Årets møter ble avholdt digitalt og regionvis:

- Nord 27. april
- Midt 7. mai
- Vest 20. mai
- Sør 26. mai
- Øst 1.juni

Vedlagt følger program og referat fra møtet i Midt-Norge. Det var mulig å komme med skriftlige innspill på innhold på presentert i møtet inntil 10 dager etter møtet ble avholdt. Vi mottok ett spørsmål i etterkant av møtet.

Med vennlig hilsen

Statnett SF

Grete Westerberg
Direktør Kraftsystemplanlegging

Vedlegg: Referat og program fra kraftsystemmøte område midt 7.mai i forbindelse med Nettutviklingsplanen inkludert spørsmål mottatt i etterkant av møtet.

Kopi til: NVE v/Åsmund Sunde Valseth

Program for kraftsystemmøte midt 7.mai 2021

- 10:00 – 10:50 Velkommen og introduksjon, Tommy Haugen, prosjektleder NUP, Statnett
Hvordan utvikle nettet mens det grønne skiftet pågår? Grete Westerberg, direktør, Statnett
Overblikk – marked, flyt og flaskehals, Eirik Tømte Bøhnsdalen, fagspesialist, Statnett
- 10:15 – 11:20 Pause
- 11:20 – 12:15 Regionen rundt – drivere, kortsiktige og langsiktige planer
Statnett, RKSU-ansvarlige, OKEA ASA og Troll Housing AS
- 12:15 – 12:20 Pause
- 12:20 – 12:45 Fortsettelse fra før pause
Statnett, RKSU-ansvarlige, OKEA ASA og Troll Housing AS
- 12:45 – 13:00 Oppsummering, Grete Westerberg, direktør, Statnett

Referat fra kraftsystemmøtet Midt 7. mai 2021

Møtet ble avholdt digitalt. Det var totalt 60 deltakere representert fra nettselskap, kraftprodusenter, større forbrukere, bransje- og interesseorganisasjoner, og myndigheter. Programmet hadde to bolker; Første bolk inneholdt 3 foredrag fra Statnett. Etter pause gikk vi regionen rundt, og beskrev drivere og kortsiktige og langsiktige planer for regionen. I siste del hadde vi også foredrag fra regionalt utredningsansvarlige, samt aktørene OKEA ASA og Trollhousing ASA. Presentasjonene og opptak av møtet er tilgjengelig på [Statnett sine hjemmesider](#).

Tommy Haugen, prosjektleder NUP i Statnett, ønsket velkommen og holdt en kort introduksjon om rollefordelingen mellom Statnett og regionale og lokale nettselskaper, samt KSU-prosessen som et fundament for dialog og samhandling.

Grete Westerberg, direktør for kraftsystemplanlegging i Statnett, holdt deretter presentasjonen **Hvordan utvikle nettet mens det grønne skiftet pågår?** Europa har satt retningen, og innstramming i klimapolitikk, teknologiutvikling og økonomi drar alle i samme retning. I foredraget beskrev Grete hvordan fornyelsesbehov, elektrifisering og grønn næring driver nettutviklingen, og at dette gjør det krevende med effektiv nettutvikling. Tett samarbeid og tidlig dialog, der nettselskapene har en tydelig planrolle er sentralt for å møte nettutviklingen mens det grønne skiftet pågår.

I etterkant av presentasjonen kom det spørsmål knyttet til hvordan Statnett vurderer tilknytning av havvind fra Utsira og Sørlige Nordsjø. Statnett svarte at de har registrert interesse begge steder og at vi vil legge til rette for det som måtte komme. Forskjell i avstand mellom de ulike stedene har betydning for hvilke løsninger som er relevante hvor. Det ble i tillegg stilt spørsmål ved om Statnett mener flaskehalseffekter fra evt. utbygging av offshore nett skulle tilfalle sentralnettet. Statnett svarte ut at en må se investeringskostnader, eierskap og tariffer i sammenheng, og at vi må finne en økonomisk modell som er akseptabel for alle.

Eirik Tømte Bøhnsdalen fra Statnett gav oss et **Overblikk over marked, flyt og flaskehals i Nord-Norge**. I presentasjonen forklarte Eirik at det blir økende prisvolatilitet i Europa og Norden, samt mer utveksling. Videre forklarte Eirik at det foreligger flere konkrete planer om forbruksvekst enn produksjon. På produksjonssiden er det stort potensiale for mer vannkraft mellom Ørskog og Sogndal, mens vindkraften er satt på pause. Statnett forventer at prisene i Midt-Norge vil bli lavere enn i Sør-Norge fremover. Eirik forklarte også at planlagte nettforsterkninger i Midt-Norge og over Sognefjorden bidrar til å øke kapasiteten vesentlig. Videre forsterkning gjennom Gudbrandsdalen må sees i sammenheng med øvrig nettutvikling rundt og fornyelsesbehovet. Avslutningsvis beskrev Eirik effekten av å legge til 600 MW ekstra industri på Møre.

I etterkant av presentasjonen ble det stilt spørsmål ved forventet fremtidig kapasitet mot Sverige og om handlingskapasiteten på Ørskog-Fardal ville øke som følge av spenningsoppgraderinger fra Sogndal og Sørvest og -østover. Statnett svarte at vi også fremover vil se flyt fra høy til lav pris, og det er lite flaskehals vi historisk har sett på ledningene inn til og ut fra Sogndal. Planlagte forsterkninger vil håndtere de flaskehalsene som vi forventer vil komme – i stor grad som følge av de nye mellomlandsforbindelsene og økt forbruk i Bergen og omland. Videre ble det spurt om figurene viste fysisk flyt eller modellsimulering og om det er planer om å øke kapasiteten til Sverige på lenger sikt. Statnett svarte at vi bruker en integrert markeds- og kraftsystemmodell, som klarer å gjenskape den fysiske flyten. På spørsmål om kapasiteten til Sverige ble det svart at begrensningene i hovedsak ligger på svensk side, slik vi forstår det.

Heidi Gabrielsen, tilknytningsansvarlig for Midt-Norge, i Statnett, beskrev tilknytnings sakene som Statnett har behandlet i tidsrommet 2018 – 31. mars 2020. Av totalt 1 800 MW behandlet volum, halvparten forbruk og halvparten produksjon, har 1 200 MW fått tildelt kapasitet uten nettførsterkninger. Volumet varierer fra region til region, der Trøndelag Nord har minst volum. De største delene av omsøkt volum er vindkraft og datasenter.

Det kom ingen spørsmål i etterkant av presentasjonen.

Ola Borten Moe fra OKEA informerte om planer for elektrifisering av Draugen plattformen samt mulig forlengelse av strømforsyning videre til Njord plattformen som opereres av Equinor. Sannsynlig tilknytningspunkt vil være fra Tensio sin eksisterende stasjon på Straum som videre er knyttet til blant annet Statnett sin stasjon Hofstad. Målsettingen er at løsningen for Draugen skal være i drift i løpet av 2025, og det forventes at plattformens kraftbehov er relativt stabilt gjennom døgnet og året. Ola kommenterte også muligheten for å integrere havvind som del av løsningen.

Det kom ingen spørsmål i etterkant av presentasjonen.

Haakon Bryhni og Lars Naas fra Troll Housing presenterte sine datasentre i Møre og Romsdal og Trøndelag. Bryhni og Naas beskrev utviklingen av datasenteret fra starten i 2013 og frem til i dag. I tillegg beskrev de videre planene de har for videre utbygging. Haakon kommenterte også at deres datasentre kan tilby fleksibelt kraftforbruk ved rask respons til ønske om regulering av kapasitet, har ikke krav om redundant forsyning og at de utforsker FRR og utvikler programvare og øvrig infrastruktur for dette. Nytt regelverk om forbruksbegrensning / betinget tilknytning er derfor noe Troll Housing ser for seg som et godt virkemiddel for å få tildelt ledig kapasitet. Haakon kommenterte også saksbehandlingstiden som Statnett har brukt, ved at søknad fra Troll Housing om 30+50 MW i februar 2020 via Istad Nett, fortsatt ikke er besvart og at kun 30 MW kapasitet er tildelt. Troll Housing så seg derfor nødt til å etablere et nytt datasenter i Trøndelag for å få tilgang til mer kapasitet, men ønsker fortsatt å bygge videre i Møre og Romsdal og imøteser rask behandling av søknaden via Istad Nett om betinget tilknytning.

Statnett svarte på saksbehandlingstiden for Troll Housing med at vi har tildelt tilgjengelig nettkapasitet til Istad og Neas i fjor, og at de må stå for tilordning av kapasitet videre til sine kunder. Det nye regelverket om tilknytning med vilkår om forbruksbegrensning trådte i kraft 15. april, og den muligheten har dermed ikke vært der før nå.

Håvard Moen, planansvarlig i Statnett, gikk gjennom drivere, kortsiktige og langsiktige planer for nettutviklingen i planregionen fordelt på RKSU-områdene. De største driverne for nettutvikling i regionen er forsyningssikkerhet og vekst i forbruk- og produksjon. Det er stor usikkerhet knyttet til hvor mye forbruk som blir realisert når og hvor, men retningen er likevel tydelig. Håvard gikk detaljert gjennom tiltak under gjennomføring, planlegging og utredning – herunder ny 420 kV-ledning mellom Åfjord – Snilldal og Surna – Viklandet, konseptvalgutredning for å møte forbruksplaner i Nordmøre og Romsdal og konseptvalgutredning for å møte fornyelsesbehov og forbruksvekst i Trondheimsområdet. Avslutningsvis gikk Håvard gjennom langsiktige momenter for videre nettutvikling i Midt-Norge.

Alle RKSU-ansvarlige gikk i tillegg gjennom drivere og samarbeidsområder for utviklingen av transmisjonsnettet i området. **Frode Johannessen** fra Tensio TN beskrev at det er manglende kapasitet for tilknytning av økt volum i området frem til ny 420 kV-ledning mellom Åfjord og Snilldal er på plass. Videre beskrev Frode at det er planer om økt forbruk flere steder i området, herunder Ytre Namdal, Tunnsjødal og Stjørdalsområdet. **Hanne Stensen** fra Tensio TS understreket også viktigheten av å få på plass 420 kV-forbindelse mellom Åfjord og Snilldal, samt behov for økt transformering i flere transmisjonsnettstasjoner grunnet vekst i området. I tillegg forklarte Hanne at konseptvalgutredningen i Trondheimsområdet vil påvirke regionalnettstrukturen. Avslutningsvis understreket Hanne viktigheten av å få etablert en praksis for tilknytning med vilkår om forbruksbegrensning og produksjonstilpasning. **Tor Rolv Time** fra Istad Nett forklarte at det forventes

høy forbruksvekst i Møre og Romsdal fremover. Videre fremhevet Tor Rolv at transmisjonsnettene ikke har tilstrekkelig kapasitet for å håndtere forventet forbruksvekst grunnet lednings- og transformeringsbegrensninger. Avslutningsvis trakk Tor Rolv bl.a. frem lastfleksibilitet og nettilknytning som sentrale temaer i det videre.

I del to av programmet kom det inn flere spørsmål. Det ble stilt spørsmål ved om den planlagte nye forbindelsen mellom Åfjord og Snilldal vil gi tosidig forsyning til Fosenområdet. Statnett bekreftet dette. Videre ble det stilt spørsmål ved om Statkraft fjernvarme sine fremtidige utvidelsesplaner var hensyntatt i konseptvalgutredningen for Stor-Trondheim. Hanne Stensen fra Tensio TS bekreftet at planene ble tatt hensyn til. Det ble også stilt spørsmål ved om man tar hensyn til potensielt økt forbruk fra naturgassfelt som det utredes for nå. Statnett svarte at analysene tar høyde for at Europa når sine klimamål, men vi har ikke forutsatt en utfasing av norsk olje og gass. I forbindelse med gjennomgang av konseptvalgutredning for Nordmøre og Romsdal ble det stilt spørsmål ved om traseen til Vinjeøra - Tjeldbergodden, som ble konsesjonsgitt i 2006, ble vurdert i utredningen. Statnett svarte at vi i konseptvalgutredninger ikke gjør trasevurderinger. Siste spørsmål handlet om hvor omfattende en konseptvalgutredning må være for at den skal falle inn under ekstern kvalitetssikring og blir sendt på høring. Statnett svarte ut at ledningstiltak på 300 kV eller høyere og som er lengre enn 20 km utløser krav om ekstern kvalitetssikring.

Grete Westerberg oppsummerte møtet, takket for godt oppmøte og bidrag til møtet. Det er gitt et solid innblikk i planer, drivere og tiltak i hele regionen. Det var interessante innlegg både fra nord og sør. Vi ser det samme i alle områder: et stort press på tilknytning og mange planer. Nettene er sentralt i det grønne skiftet, og med en tydelig planrolle og godt samarbeid både mellom ulike nettnivåer og med øvrige interessenter skal vi klare å muliggjøre det grønne skiftet i Norge.

I etterkant av møtet fikk vi tilsendt et detaljert spørsmål knyttet til transformering i Aura og spenningsoppgradering. Spørsmålet ble besvart i bilateral dialog.